

Heydər

Azərbaycan
Respublikasının
Elm və Təhsil
Nazirliyinin
orqanı

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

26 yanvar 2024-cü il №01 (9059) | www.muallim.edu.az | muallim@edu.gov.az

Uşaqların məktəbəqədər təhsilə cəlb cəsas hədəfdidir

Her bir valideynin arzusudur ki, övladı savadlı, biliqli, cəmiyyətdə özünü təsdiqləmək bir şəxsiyyət olsun. Və bu yolun temsilində məktəbəqədər təhsil durur. Təhsilə atılan ilk addım kimi müüməx xarakter daşıyan məktəbəqədər təhsil xüsusilə son illər uşaqların bu pilləni keçməsinə zoruri edib.

Təsadüfi deyil ki, elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev öten ilin dekabrında keçirilən "Məktəbəqədər təhsilə keyfiyyətə yeri baxış" adlı beynəlxalq elmi-praktik konfransda çıxışı zamanı təhsil sahəsində son dövrdə baş veren əsas deyiskiliklərdən biri kimi 5-6 yaşlı uşaqların ümumi təhsil müəssisələrində məktəbə-

həzırlıq qruplarına cəlb ilə bağlı bir sərəmətli məzqamlara toxunub. Bildirilir ki, ümumi təhsil müəssisələrində məktəbəqədər təhsil qruplarının davam etdirilməsi, icma əsaslı məktəbəqədər təhsil qruplarının ehətə dairəsinin artırılması, dövlət - özəl tərəfdən təhsil sahəsində alternativ modellərin tətbiqi ilə bağlı layihələr hazırlanır. Buna bağlı UNICEF-lə əməkdaşlıq edilir. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində keyfiyyətin təmin olunmasında beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi ilə əlaqədar məsələlər diqqətdə saxlanılır.

Ardı səh. 4

Alternativ modellər tətbiq ediləcək

nin tətbiqi ilə 2026-ci ildə Azərbaycanda 1-5 yaşlı uşaqların məktəbəqədər təhsilə əhatəfəaliyinin 50%-ə çatdırılacağı nəzərdə tutulur.

Onu da qeyd edək ki, hazırda ölkələrdə erkən yaşlı uşaqların məktəbəqədər təhsilə cəlb olunma göstəricisi toxumını 35% təşkil edir ki, bu da aşağı göstərici hesab olunur. Göstəricilərin aşağı olması nəticəsindən biri ölkədə məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin sayıının az olmasıdır.

Eyni problemi yaşayan ölkələrdə uşaqların məktəbəqədər təhsilə əhatə olunması üçün alternativ məktəbəqədər təhsil modelləri tətbiq olunur. Bu yanadan ölkəmizdə də istifadə edilir və uşaqların məktəbəqədər təhsilə əhatə olunmasının genişləndirilməsi məqsədilə 3-4 yaşlı uşaqlar üçün icma əsaslı məktəbəqədər təhsil qrupları faaliyyət göstərir, hemçinin məktəbəqədər təhsil sahəsində alternativ modellərin tətbiqi ilə bağlı layihələr hazırlanır. Buna bağlı UNICEF-lə əməkdaşlıq edilir. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində keyfiyyətin təmin olunmasında beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi ilə əlaqədar məsələlər diqqətdə saxlanılır.

Ardı səh. 4

"Bayraqımızın dalgalanması
qürurverici idi"

Məktəblilərimiz Beynəlxalq "VEX Robotics Türkiye Open" yarışmasında böyük uğura imza atıblar. Məlumat verildiyini kimi, yanvarın 13-də Türkiyənin İstanbul şəhərində Beynəlxalq "VEX Robotics Türkiye Open" müsabiqəsi keçirilib. Ölkəmizi təmsil edən "Robo Force" komandası müxtəlif ölkələrdən yarışmaya qatılan 100 komanda arasında VEX IQ kategoriyası üzrə 2-ci yera layiq görüldü. Eyni zamanda, komanda tərəfindən hazırlanmış robot "Ən yaxşı mühəndislik həlli" nominasiyasının qalibi seçilib. Qalib gənclərimizi daha yaxından tanımak qərarına gəldik və "VEX Robotics Türkiye Open" yarışmasındaki təessüratları ilə tanış oluğduk.

Ardı səh. 8

"Müasir dünyada,
sadəcə bilmək yetmir"

İqtisadi Əməkdaşlıq ve İnkışaf Teşkilatının (OECD) öten ay açıqladığı Beynəlxalq Tələbə Qiymətləndirme Programının (PISA) 2022-ci il nticicəleri Türkiye Sənayeçi və İş Adamları Döñəyi (TÜSİAD) və OECD tərəfindən təşkil edilən konfransda qiyamətləndirilib. "Təhsil İcmali: PISA 2022 nticicərinin iqtisadi inkışaf və gelecek iş heyati üçün önem" adlı konfransda təhsilin və iş heyatının geleceyi ilə bağlı qiymətləndirmələr aparılıb. İcişlədə video-konfrans vəsiyyətə istirak edən OECD-nin Təhsil və bacarıqlar üzrə direktori Andreas Sleyxer Türkiyənin PISA 2022 nticicələrində digər OECD ölkələri arasında ən çox irəliləyiş əldə edən ölkə olduğunu bildirib.

Ardı səh. 2

Bir imtahan günü - REPORTAJ

Bakı Mühəndislik Universitetinin tələbəsi:

**"İmtahanlar şəffaf,
qiymətləndirmə ədalətli oldu"**

Bu, əsl qış sessiyası oldu, qar da gördü, şaxta da. Bəs, bu şaxta imtahan həyəcanını kəsə bildirmi?

Hər sessiya dövründə olduğu kimi, yənə universitetlər qapılarını açıb şəffaf imtahan, ədalətli qiymətləndirmə aparıcılarını içtimaiyyətə göstərməyə çalışdı. Arzulayan hər kas imtahan zallarına daxil olduğunu, prosesi izlədi.

"Azərbaycan müəllimi" qəzeti de onənəsinə sadıq qaldı. Qarlı-boranlı qış günlərinin birində bir ali məktəbin - Bakı Mühəndislik Universitetinin AÇIQ qapısından girdib imtahanların gedisiñə nəzər saldı.

"Açıq" deyirik, lap ele də açıq deyil, mühafizəsi var universitetin. Istenilen təhlükəyə qarşı qorunur. Qapiya yaxınlaşan hər adam universitetə daxil ola bilmir. Buradan, sadəcə imtahan prosesini izləmək arzusunu bildirənlər rahatca keçir. Amma qapıdan girəndən sonra burada imtahan zamanı tapşırıq üçün mütləq bələdiyyə ehtiyac var. Çünkü universitet kampusu kifayət qədər böyükdür. Nə az, nə çox, düz 20 hektar torpaq sahəsində qurulan universitet şəhərciyinə daxil olursan. Tədris korpusları, hər korpusda geniş və işıqlı auditoriyalar, böyük mühazirə sahələri, tələbə yataqxanaları, kitabxana, yeməkxana...

Ardı səh. 5

UNİVERSİTELƏRİMİZİN TƏDQİQAT VİZYONU

Müasir reallıqlar şəraitində hər bir ölkənin iqtisadi inkişaf templərini, rəqabətqabiliyyətliliyini ölçən ən mühüm parametrlərdən biri elm və təhsilin inkişafından, elmi məhsulların kommersiyalaşdırılmasından intensivliyindən, dünya təhsil sisteminde milli universitetlərin tutduğu yerdən birbaşa asılıdır. Milli universitetlərin dünya reytinglərində mövqeyini şərtləndirən mühüm amillər arasında universitet alimlərinin elmi-tədqiqat məhsulları və onların dünyasının nüfuzlu indeksli jurnallarda yer tutmasına qeyd edə bilərik. Məlumdur ki, universitetlərin dünyada nüfuzu həm de alimlərimizin elmi məhsullarının dünya miqyasında tanınması və onlara edilən istinadların sayı ilə ölçülür.

Ardı səh. 3

Elmi nəşrlərdəki aktivlik artır

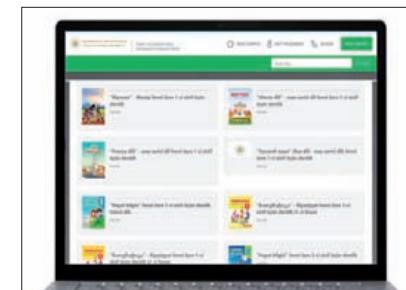

Rəy, irad və təkliflərinizi bildirin!

Dərslik layihələrinə dair ictimai rəyin öyrənilməsinə başlanılıb

2024-2025-ci tədris ili üzrə ümumi təhsil müəssisələrinin I, V və IX sinifləri üçün tekniləşdirilmiş və ya yeni hazırlanmış dərslik, eləcə də onunla komplekt təşkil edən metodik vəsaitlərə dair ictimai rəyin öyrənilmesini başlanılıb.

Dərslik komplektlerinin layihələri www.trims.edu.az saytının "ictimai müzakirəde olanlar" bölümündə yerləşdirilir.

Yaxın müddədə bütün layihələr əlavə ediləcək.

Sayılmış qeyd edilən bölməsində yerləşdirilmiş dərslik komplektlərinin məzmunu ilə tanış olmaq, rəy, irad və təklifləri xüsusilə ayrılmış sahəde yazmaq, hemçinin derslik@edu.gov.az elektron poçt ünvanına göndərmək mümkündür.

Elm və Təhsil Nazirliyi alımları, təhsil işçilərini, valideynləri, aidiyyəti dövlət qurumları və ictimai birləşmələrin nümayəndələrini, eləcə də bütün maraqlı tərəfləri müzakirəye çıxarılmış dərslik layihələri üzrə rəy, irad və təkliflərini bildirməyə dəvət edir.

Elm və təhsil naziri Göyçayda səfərdə olub

Emin Əmrullayev vətəndaşları qəbul edib

Yanvarın 22-də elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Göyçay rayonunda vətəndaş qəbulu keçirib. Qəbulda Göyçay, Mingəçevir, Yevlax, Ağdaş, Ucar, Kürdəmir və Zərdab sakinləri iştirak ediblər.

Qəbuldan övvəl Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət edilib, öntünə gül dəstələri düzüllüb.

Qəbulda vətəndaşlar müəllimlərin işə qəbulu və yerdeyişməsi, hemçinin digər məsələlərlə bağlı müraciətlər ediblər.

Elm və təhsil naziri qəbul yazılmış vətəndaşları dinleyib, müraciətlərin operativ şəkildə araşdırılması, qaldırılan məsələlərin qanunvericiliyə uyğun həlli istiqamətində nazirliyin aidiyəti qurumlarının rəhbərlərinə tapşırıqlar verib.

Təmirə ehtiyacı olan məktəbə baxış

Yanvarın 22-də elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Göyçaya səfəri zamanı təmirə ehtiyacı olan 9 nömrəli tam orta məktəbə baxış keçirib. Məktəbdə mövcud şəraitlə tanış olan nazir müvafiq şəxslərə təhsil müəssisəsində aparılacaq təmir işlərinin sürətləndirilməsi üçün təsdiqlər verib.

Məlumat verilib ki, cari il-də məktəbin layihələndirilməsi başa çatdırılacaq və dərhal sonra təmir işlərinə start veriləcək.

Qeyd edək ki, ötmən il 40 təhsil müəssisəsində, o cümlədən işgaldan azad edilmiş ərazi ləğvində təmir-tikinti işləri həyata keçirilər. Cari ilde 38 təhsil müəssisəsinin təmir-tikinti işləri aparılacaq. Hazırda layihələndirilməsi həyata keçirilən 32 təhsil müəssisəsinin isə təmir-tikintisi planlaşdırılır.

Təhsil müəssisələrinin təmir-tikintisi Elm və Təhsil Nazirliyinin dövlət büdcəsində ayrılmış vəsait çərçivəsində prioritətli dərəcəsinə uyğun olaraq mərhələli şəkildə həyata keçirilir.

Ali təhsil müəssisələrinin cari göstəriciləri və perspektivləri müzakirə olunub

"Times Higher Education" Beynəlxalq Reytinq Agentliyinin nümayəndələri ilə görüş keçirilib

Yanvarın 25-də Elm və Təhsil Nazirliyinin rəhbərliyi və "Times Higher Education" (THE) Beynəlxalq Reytinq Agentliyinin nümayəndələri arasında görüş keçirilib.

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev və agentliyin global məsələlər üzrə rəhbəri Phil Batinin iştirak etdiyi görüşdə yerli ali təhsil müəssisələrinin cari göstəriciləri və perspektivləri müzakirə olunub.

Phil Batini dünya universitetlərinin reytinqi üzrə ümumi məlumat verib.

Görüşdə həmçinin Azərbaycan allı təhsil müəssisələrinin nəticələri regional və global səviyyədə müqayisə edilib. Nəticələri təhlil olunan müəssisələrin güclü, zəif tərəfləri vurgulanıb və reytinqlərdə irəliləmək üçün növbəti zəruri addımlar müəyyən olunub.

"MÜASİR DÜNYADA, SADACƏ BİLMƏK YETMİR"

Əvvəli səh. 1

"Sadacə bilmək yetmir"

"Türkiyəni təhsildəki irəliləyişi görə tebrük edirəm. Bunu mütləq her kəs yüksək qiymətləndirməlidir. Dünənim dayışır və bəzi yeniliklər var. Bu günə şagirdləri sabahın iq-təsdiyyatını yaradacaqlar. Bu sebədən dünənin an böyük və an ciddi qiymətləndirmə mərkəzi olan PISA 15 yaşlı uşaqların bildiklərini və edə bileceklərini araşdırır. Türkiyədə şagirdlər öyrəndiklərini təkrarlaması yaxşı bacarıqlar, lakin bildiklərini tətbiq etməkdə çətinlik çəkir. Bu günlərdə bu, çox vacibdir. Müasir dünyada, sadəcə bilmək yetmir. Bildiklərinizlə nə etməyiniz vacibdir. Türkiyə buna diqqət etməlidir".

"Türkiyə riyaziyyat sahəsində müsbət irəliləyiş əldə edib"

A.Şleyxer qeyd edib ki, "81 ölkəndən 15 və daha yuxarı yaşda olan şagirdlərin riyaziyyat, təbiət elmləri savadlılığını və oxu bacarıqlarını qiymətləndirdik. Biz 2003-cü ildən riyaziyyat sahəsini ölçməyə başladık. 2018-ci ildən OECD ölkələrinde şagirdlərin riyaziyyat səriştələrində azalma müşahidə olunur. Lakin Türkiye bu sahədə müsbət irəliləyiş əldə edib. Türkiyə təhsildə keyfiyyət baxımından irəliləyiş əldə etmiş ol-

"Türkiyə riyaziyyat sahəsində müsbət irəliləyiş əldə edib"

kələrdən biridir. Belə ölkələr çox deyil".

"Məktəblər arasında fərqlər görürük"

PISA-nın direktori Türkiyə təhsilində böyük gender boşluğu görmədiğini bildirib. "Qızlar və oğlanlar, demək olar ki, eyni səviyyədədir. Lakin sosial boşluğu nəzərə alsaq, bu, OECD-nin orta göstəricisindən yüksəkdir. Türkiyədə varlı və kasib ailələrin uşaqları arasındaki fərqlər çox açıqdır və bunun aradan qaldırılması lazımdır. Bəzi ölkələr bu boşluğu aradan qaldıra bildilər. Türkiyə də buna diqqət yetirməlidir. Məktəblərdə resurslardan istifadəyə diqqət yetirilməli, kənd yerlərində təhsilin keyfiyyəti yüksəldilməlidir".

"Şagirdlərin məşğulluğu artırılmalıdır"

A.Şleyxer gərə, məktəblər arasında fərqləri dəyişmək üçün ilk ağla-

gələn maliyyədən istifadə edilməsidir, lakin bu, tekbaşına kifayət etmir. Öyrənmə vaxtının yaxşılaşdırılması da çox vacibdir. Ölkələr arasında məktəbdə və məktəbdən kənar öyrənmə vaxtlarında böyük fərqlər var. Məsələn, Mərakeşdə şagirdlər həftədə 50 saat məktəbdə olur, İsvərcədə isə bu, 30 saatdır. Şagirdlərin möh-

"Məktəblərdə telefonlar tamamilə qadağan edilməlidir"

Məktəblərdə rəqəmsal alətlərin istifadəsinin şagirdlərin akademik performansına təsirini da qiymətləndirir A.Şleyxer davam edib: "Bir çox ölkələrdə şagirdlərin ökseriyəti əllerindən cihaz olmadıqda, özləri pis hiss edirlər. Türkiyə və Malayziya bu baxımdan çətin vəziyyətdədir. Təhsilalınların 70 faizi "Telefonum olmamanda özümü kəderli və sixləşmiş hiss edirəm" - deyib. Tələbə əsəbi olanda nəticələr yaxşı olmur. Digər tərəfdən, məktəbdə smartfondan istifadə edən şagirdlərin digər şagirdlərin müqayisədə diqqətlərinin daha çox dağıñığı olduğu müəyyən edilib. Bu baxımdan, düşünürük ki, məktəblərdə telefonlar tamamile qadağan edilməlidir".

Təhsilin keyfiyyətini artırmaq üçün texnologiyadan daha çox istifadə edilməli olduğunu qeyd edən A.Şleyxer eləvə edib ki, "texnologiya öyrənmə məqsədləri üçün çox faydalı ola bilər. Ancaq boş vaxtı qiymətləndirmə məqsədləri üçün istifadə edildikdə, öyrənmə səviyyəsinin aşağı salır. Bu da öz növbəti təhsiblərə şagirdlərin məhsuldarlığı artırılmalı və dəha çox öyrənmələrinə məqsət yaratılmalıdır".

"Kurikulum PISA-ya uyğun hazırlanmalıdır"

Konfransda əsas məruzə ilə çıxış edən TÜSİAD İdara Heyətinin sədri Orhan Turan 5 il orzində peşə və bacarıqlarda böyük deyışikliklərin olacağını toxmın edildiyini söyləyib. "2003-cü ildən PISA tədqiqatında iştirak etməyimiz çox dayarlıdır. Bununla birlikdə, təhsil siyasetimizde PISA-dan da səmərəli istifadə etmeliyik. Bu kontekstdə, iş dünyası olaraq, yeni kurikulum deyışikliyinin PISA-nın qeyd etdiyi sahələrə uyğun hazırlanması olduğuna inanırıq. Buz küçik yaşlarından etibarən öyrənmək dərəcəsində, analitik təsəkkürlə əsaslanan ixtisasi və inklüziv təhsil təqdim etməliyik. Texnologiya və innovasiyalara əsaslanan XXI əsr iqtisadiyyat üçün üstün performanslı təhsilalınları dəha yüksəkliklərə qaldırmaq vacibdir. Türkiyə son 10 ildə PISA tərəfindən ölçülən üç sahədə ikisində yaxşılaşma göstəren azsaylı ölkələrdən biridir. PISA-dan gələn simptomlara ciddi yanşılıq", - deyə Orhan Turan bildirib.

Orhan Turan eləvə edib ki, "gelecek nesli kognitiv, sosial və rəqəmsal bacarıqlarla sahib, xarici dilleri bilən, yaradıcı, tənqidçi və fənlərəsər düşüne bilən, ömürəyə uyğun hazırlanan bacarıqlarla qadır, fərqliliklərə və töbiətə həssas olan insanlar kimi həyata hazırlıyalıq".

Oruc MUSTAFAYEV

Gürcüstanın təhsil, elm və gənclər naziri Giorgi Amilakhvari Azərbaycanda səfərdədir

Emin Əmrullayev Giorgi Amilakhvari ilə görüşüb

Yanvarın 24-dən Gürcüstanın təhsil, elm və gənclər naziri Giorgi Amilakhvari Azərbaycanda səfərdədir.

Səfərin ilk gündündə Giorgi Amilakhvari'nin elm və təhsil naziri Emin Əmrullayevlə görüşü baş tutub. Görüş zamanı təhsil sahəsində müxtəlif istiqamətlər üzrə əməkdaşlığın cari vəziyyət və perspektivləri müzakirə olunub.

Gürcüstanın təhsil, elm və gənclər naziri ADA Universitetində

Azərbaycanda səfərdə olan Gürcüstanın təhsil, elm və gənclər naziri Giorgi Amilakhvari yanvarın 24-də ADA Universitetini ziyarət edərək rektor Hafiz Paşaevlə görüşüb.

Görüşdə Gürcüstənən nümayəndə heyəti, Elm və Təhsil Nazirliyinin əməkdaşları, Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Ülkər Sətərov, ADA Universitetinin rəhbər şəxsləri iştirak ediblər.

Görüş zamanı Azərbaycanla Gürcüstan arasında elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığın perspektivləri, müəllim və tələbə münbadiləsi, birgə elmi tədqiqatların aparılması kimi mövzulələr müzakirə edilib.

Təhsilin İnkışafi Fondu
BETT qlobal təhsil
texnologiyaları sərgisində

Təhsilin İnkışafi Fondu
nun İdare Heyətinin sədri
Elnur Nəsibov Londonda keçirilən BETT təhsil texnologiyaları sərgisində iştirak edir.

Dünyada təhsil texnologiyaları sahəsində en böyük sərgi hesab olunan BETT çərçivəsində Fond sədri "Google for education", "META", "SMART" olmaq üzrə bir sırnüfuzlu şirkətlərin rəhbərősü ilə görüşüb.

Fond sədri hemçinin BETT-in əsas təşkilatçılarından hesab edilən Britaniya Təhsil Təchizatçıları Assosiasiyanın baş direktorunun müavini Celia Garvey, dünyada təhsil və bacarıqlar nazirlərinin en böyük illik toplantısı sayılan Dünya Təhsil Forumunun direktoru Domi-

nik Savva və digər şəxslərlə görüşər müraciətələr aparıb.

Görüşlərde Elnur Nəsibov Təhsilin İnkışafi Fondu məqsədi, fealiyyəti, əsas prioritetləri və gelecek planları barədə məlumat verib, birgə əməkdaşlıq istiqamətləri nəzərdən keçirilib.

Məlumat üçün bildirik ki, BETT təhsilin keyfiyyətini təkmilləşdirməyə töhfə verən və son texnologiya və innovativ təhsil həllərinin bir araya gətirilən 24-26 yanvar tarixlərində reallaşan sərgidə 1200-dən çox qabaqcıl şirkət, 60 minden çox iştirakçı təmsil olunur.

Bu ilin əsas mövzusu "Gələcəyi yaratmaq" olan sərginin əsas tərfədləri "Microsoft", "Google", "Lenovo" və bir sıra digər yüksək texnologiyalı sənaye liderləridir.

Universitetlərimizin tədqiqat vizyonu

Elmi nəşrlərdəki aktivlik artır

Əvvələ səh. 1

Son illərdə ölkəmizdə aparılmış islahatlar neticəsində elmi tədqiqat potensialı müasirətdədir, tətbiqyönlü tədqiqatların aparılması genişləndirilir, müasir texnologiyaların tətbiqi imkanları yaranır və bu prosesdə eqli mülkiyyətin rolü artırılır. Elmin müxtəlif sahələri üzrə tədqiqatlar dair nəşrlərin sayı sürətli artub. Son 5 ilde akademik nəşrlərin sayı 80% artub və Conubi Qafqaz ölkələri arasında Azərbaycan bu göstərici üzrə 2018-ci ildən etibarən her il mütəmadi olaraq birinci yerde yerləşir. Son 4 ildə eqli mülkiyyət sahəsində institusional islahat neticəsində Qlobal Rəqabətliilik İndeksində ölkəmiz "Əqli mülkiyyətin qorunması" göstəricisi üzrə 140 ölkə sırasında 71-ci yerdə 30-cu yere irəliliyib, yaradıcı iqtisadiyyatın ÜDM-dəki payı 3,5%-dən 5,3%-ə yüksəlib.

Son illərdə Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən dünən nüfuzlu elmmetrik bazaları ilə qurulan əməkdaşlıq bu sahədə ciddi irləliyişlərin əsası qoyub. Belə ki, Elm və Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə 2023-cü ilin 14 iyun tarixində bütün ali təhsil müəssisələri və elmi-tədqiqat institutları üçün "Scopus" a çıxış imkanının təmin edilməsi məqsədi ilə "Elsevier" şirkəti ilə imzalanmış müqavilə elmi nəticələrinin yaxşılaşdırılmasına tökan verib. Hemçinin Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin ali məktəblərin akademik heyəti ilə "Scopus" və "ScienceDirect" elmmetrik bazalarından istifadənin daha somoroli təşkili məqsədilə təşkil edilən telimlər universitet alimlərinin publikasiya ak-

tivliyinin artmasına səbəb olub.

Publikasiya aktivliyini özünü təkcə elm və təhsil müəssisələrinin elmi məqalələrinin komiyyət göstəricilərində deyil, həm də keyfiyyət parametrlərində göstərir. Hər iki göstərici üzrə elədə olunan rəqəmlər elm və təhsil müəssisələrimiz, eləcə də bu müəssisələrə çalışan alimlərimiz dünən nüfuzlu elmi bazalarında rəqabətli mövqeyini gücləndirib, tənunma və impakt göstəricilərinin yaxşılaşmasına imkan verib.

Deyilənləri Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin son məlumatında da görəmək mümkündür. Agentlik 2020-2023-cü illər ərzində "Scopus" da indekslənən jurnalarda dərc olunan elmi işlərin təhlilinə əsasən, ölkəmiz 5 nüfuzlu ali təhsil müəssisəsinin (Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, Azərbaycan Texniki Universiteti) göstəricilərini təqdim edib.

Bakı Dövlət Universiteti (BDU) son 4 ildə 2627 məqalə sayı ilə ən yüksək ümumi nəticə göstərib. BDU qeyd olunan illər ərzində elmi məqalələrin sayına görə Cənubi Qafqaz regionunda lider mövqə tutub. Azərbaycan Dövlət Neft və Sə-

forması) deyil, həm də "Science Direct"-ə (dünyada ən yüksək impakt faktoru olan elmi jurnal) girişin təmin olunması çox əhəmiyyətlidir.

"Science Direct" 196 Nobel mükafatçılarından 195-nin dərc olunduğu dünəninin ən çox istinad edilən nəşridir. "Science Direct" platformunda azərbaycanlı alimlərin nəşrlərinin sayı artırmaq və bu aktivliyi qoruyub saxlamaq hazırla tədqiqat universiteti statusu qazanmağa çalışın, eləcə də beynəlxalq rəqabətliyini gücləndirmək istəyən ali məktəblərimiz üçün on müüm vezife olmalıdır.

Qeyd edək ki, əldə olunan göstəricilər Prezident İlham Əliyevin 22 iyul 2022-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nda elmi tədqiqatların inovasiyaların inkişafının, elm və təhsilin inkişafının təmin edilməsi istiqamətində nezərdə tutulmuş strateji məqsədlərə çatmaqdə mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Strategiyada qeyd olunduğu kimi, göstərilən dövrün sonuna qədər elmin müxtəlif sahələri üzrə tədqiqatların genişləndiriləsi, müasir təfəkkür və kreativ düşüncələri genclərin erkən vaxtlardan elmi araşdırılmalarına colb edilməsi, elmi tədqiqatların rəqabətli və məqsədli maliyyələşdirilməsi məxanizminin yaradılması təmin olunacaq. Bu dövrə, hemçinin beynəlxalq impakt-faktoruslu jurnalarda çap olunan məqalələrin sayıının 40% artması strateji hədəflərindən.

Elm və Təhsil Nazirliyinin və müvafiq qurumlarının son illərdə məqsədyönlü fəaliyyəti neticəsində "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"na uyğun olaraq beynəlxalq impakt-faktoruslu jurnalarda çap olunan məqalələrin sayıının 40% artması strateji hədəflərindən.

Elm və Təhsil Nazirliyinin və müvafiq qurumlarının son illərdə məqsədyönlü fəaliyyəti neticəsində "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"na uyğun olaraq beynəlxalq impakt-faktoruslu jurnalarda çap olunan məqalələrin sayıının 40% artması strateji hədəflərindən.

Əsas elmi məlumat bazalarına abunənin təşkil edilməsi ən vacib addimlərdən biridir. Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən yalnız "Scopus"-a (elmi və analitik reytinq plat-

Oruc MUSTAFAYEV

İMTAHAN HAYACANI, TƏLƏBA SEVİNCİ

Bir imtahan günü - REPORTAJ

Bakı Mühəndislik Universitetinin tələbəsi:

"İmtahanlar şəffaf, qiyamətləndirmə ədalətli oldu"

Əvvəlki səh. 1

İmtahanlar dövrü olmasına baxmayaraq, tələbələr elə də gərgin görünür. İmtahan cavablarını gözleyərkən yeməkxanada oturub növbəti imtahanın suallarını nəzərdən keçirənlər də var, kitabxanaya girib olsunda siyahı imtahan suallarının cavablarını tapacağı kitabları axtarınlar da. Amma bir imtahan günündə qarın, soyğun yaratdıq fırşətləri dəyərləndirənlər də rast gelinir. Budur, "İnformasiya tohlükəsizliyi" ixtisası üzrə təhsil alan II kurs tələbələri imtahan vərəqini müəllimlər təhvil verən kimi qartopu "döyüşü"ne başlayıblar. Mirkənan Fetullayev deyir qrup yoldaşlarıyla qarın, universitet heyatının, onlar üçün yaradılmış mühitin dadını çıxarırlar. "Hamimiz eyni qrupda təhsil alıraq. İmtahanimiz bitti, dedik, qartopu oynayaq".

Diskret riayiyat üzrə imtahan veriblər. Dediyyine görə, imtahan yaxşı keçib: "Sualların hamisə cavab yazdım. 4 cavabından əminəm. Qrupumuz 5 imtahan verib. Men bir imtahanı gira bilməmişəm. Qrupumuzda imtahanlardan hələ naraz olmayıb. İndiyədək də imtahanları yaxşı təşkil olundu, amma bu il suallar əvvəlcədən belli olduğun az stress keçirdik. İmtahanlar şəffaf idi, köçürülmə hallarına imkan vermədilər. Qiyamətləndirmə də ədalətli oldu, yəni tələbələrin yazdığını cavaba adekvat".

İmtahan necə təşkil edilib?

Gelək imtahanların təşkilinə. Bakı Mühəndislik Universitetində imtahanlar ötən ilin son günlərində start götürüb. Tələbələrin fənlər üzrə imtahanqabağı ballarının elektron məlumat sistemi vasitəsilə avtomatik hesablanması məqsədilə imtahana qədər əldə olunmuş bütün qiyamətləndirmə məlumatları, o cümlədən dərsə davamıyyət, seymestr daxili fealiyyətlər, serbest iş, laboratoriya işi və kurs işi noticələri sistəmə tam daxil edilib. Universitetdə yaradılmış İmtahan Qərargahından aldığımız məlumatə görə, bakalavr və magistratura səviyyələrində indiyə qədər 1279 imtahan keçirilib. Sonuncu imtahan tarixi 29 yanvar müəyyən edilib. Ümumiyyətə isə universitetdə təhsilin hər iki pillesi üzrə dekabrın 29-dan ayəni formada təşkil olunan imtahan sessiyası fevralın 1-dək davam edəcək.

Mühəndislik fakültəsində

İmtahanları uğurla davam edən fakültələrindən biri də mühəndislik fakültəsidir. Tədris işləri üzrə dekan müavini, fakültə üzrə imtahan komissiyasının söđri Osman Mirzəyevin sözlərinə görə, işlər qiyasında gedir: "De-kabrin 30-dan imtahanlara start verilib. Fakültə üzrə imtahanlar beraber paylaşıb. Bu il imtahanlarda yenilik etmişik. Əvvəlki illərdə, sadəcə suallarınca mövzular elan olunurdur. Bu il tələbələrə bütün imtahan sualları əvvəlcədən təqdim edilib. İmtahanı 2 həftə qalmış hər tələbənin sohifəsinə suallar yerləşdirilib. İşimizi yaxşı təşkil etdiyimizi düşünməm. İndiyədək hər hansı ciddi narazılıq və problem yaranmayıb. Təbii ki, hər imtahananda olduğu kimi, bu il də köçürülmə cəhdələr edərək imtahanlı konarlaşdırımlar, verdiyi cavablar qənaətbəxş olmayıb imtahanдан kəsişənlər de qeydə alındı".

Amma müəllimlərinin qənaətbəxş qərari ilə razılışmayan, dərəcə yüksək qiyamətə layiq olduğunu düşünənlər də olur. Osman müəllim deyir ki, belə tələbələrə də öz noticələrindən əmin olmalar üçün hər cür şərait yaradılıb: "Əvvəlcə tələbənin narazılığı fakültədə mühəndislik olunur. Qərarımızla razılışmırlarsa, bunun üçün də universitetimizdə Apellyasiya Komissiyası fealiyyət göstərir. Haftənin müəyyən edilmiş günündə komissiya toplanır,

mühəndislik aparlı və tələbənin şikayəti osaslı hesab edilərsə, qiyamət düzəlş edilir. Faktüttən indiyədək 20-dək işə baxılıb. 6-7 faktüttə qiyamət düzəlş edilib".

Müthalib Əsgərov "Kompyuter mühəndisliyi" ixtisası üzrə II kurs tələbəsidir: "Programlaşdırmadan imtahan verdim. İmtahan yaxşı keçdi. Bu ilim imtahanlarda öten ilkindən daha rahat idik. İmtahan sualları əvvəlcədən təqdim edilmişdi. Bu, imtahanı daha yaxşı hazırlaşmamıza və rahat olmağımıza səbəb oldu".

"Kompyuter mühəndisliyi" ixtisası üzrə təhsil alan dəha bir tələbə imtahanından çıxır. Şükrə Məmmədəlinin də proqramlaşdırma fənnindən imtahanı uğurlu olub: "Yaxşı imtahan 5 sual qoyulmuşdu və hamisə cavab yazdım. İmtahan stressiz olmaz, amma gərginliyimiz nisbətən az idi. İmtahan noticələrimdən razıyam".

İmtahanı nəzarət qrupu yaradılıb

BMU-da imtahan prosesinde meydana çıxan hər hansı problemlərə əlaqədar nəzarət qrupu fealiyyət göstərir. Qrupun əsas missiyası imtahanlarda yaranan biləcək şikayətlərin dərhal aşdırılmasını təmin etməkdir. Bəs, təmin edilmiş?

Murad Əmrəhov "Elektrik mühəndisliyi" ixtisası üzrə təhsil alır. Hazırda imtahanı davam edir. "Elektrik materiallarının xassələri fənnindən imtahançıydı. İmtahanlarımız yaxşı təşkil edilir. Hər hansı problemlərimiz demək olar ki, yaranır. Texniki problemlər də daxil olmaqla, istenilen çətinlikdə müəllimlərimiz müdaxilə edirlər. Artıq IV imtahanımızdır. Əvvəller olmurub, bu il suallar da təqdim olunub. İmtahan sualları ilə tanışlığımızı netecisidir ki, hələ imtahanlardan kəsişənlər de qeydə alındı".

İmtahan başa çatır. Qrupun çoxu artıq imtahanın vərəqlərini təqdim edib.

Ədalət burada bərəqərər edilir

İmtahan noticələrini elə imtahan keçirilən gün fənn müəllimləri universitetin elektron məlumat sistemində yerləşdirilərlər. Amma bununla iş bitmir. Axi, noticələrindən narazı qalan tələbələr olur. Belə müraciətlərin, o cümlə-

lədən yaranan biləcək hər hansı şikayətin dərhal aşdırılması, hemçinin sessiyanın gedisi-nə operativ nəzarətin təmin olunması, yəni noticələrin ədalətli olmasının üçün Qərargahın üzərinə böyük iş düşür. Nəticələrindən narazı olanlar Apellyasiya Komissiyasına üz tuturlar. Komissiyaya müraciət edə biləcəkləri, müraciət forması, qaydası barədə məlumat onlara hələ imtahan qaydaları izah edildənənən verilir. Odur ki, bütün haqları, hemçinin imtahan noticələrini müəllimlərə müzakirə edə biləcəklərini tələbələrimiz çox yaxşı bilir, lazımlı olanda da bə haqlarından istifadə edirlər.

Tələbələrə də izah edilən həmin qaydalarara görə, imtahan bildikdən sonra 1 gün ərzində orıza ilə Apellyasiya Komissiyasına müraciət etmək imkannı malikdirlər.

Bəs, bu hüququndan istifadə edən neçə nəfərdir?

Sessiya başlayandan indiyədək Apellyasiya komissiyasına universitetin 4 fakültəsi - memarlıq və inşaat, mühəndislik, pedaqoji, iqtisadiyyat fakültələri üzrə ümumilikdə 134 müraciət daxil olub. Komissiyanın iclaslarında aparılan operativ və obyektiv aşardırmaların noticələrinin görə, 115 müraciət üzrə tələbələrin menafeyinə uyğun qarət verilib, 19 müraciət isə əsəssiz hesab edilib.

BMU-nun İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsindən bildirilib ki, imtahanların gedisi-nin arcidil surətdə yoxlanılması, noticələrin kafedra iclasları və fakültə Elmi Şuralarında müzakirə edilmesi də diqqət mərkəzindədir.

Ümumilikdə 1437 imtahanın keçiriləcəyi sessiya dövrünün böyük hissəsi arxada qalıb. Bakı Mühəndislik Universitetində bacalavravt və magistratura səviyyələrində 2023/2024-cü tədris ilinin payız semestrinin qış imtahan sessiyasının uğurlu və səmərəli təşkil istiqamətində tələbələrin menafeyinə uyğun olan bəzi qərarlar da qəbul edilib. Bu yanaşmalardan biri kimi, xəstəlik və digər üzrülü səbəblər görə imtahanlarda iştirak edə bilməyən tələbələr üçün yeniden ödənişsiz imtahanların keçirilməsinə şərait yaradılır.

AzTU rektoru professor Vilayət Vəliyev universitetin qonaqlarına təhsil müəssisəsinin uğurlarından və problemlərindən danış, beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi, tələbə-müəllim münasibətlərinin getdikcə istiləşdirilməsi, universitetdə müabit öyrənme mühiti yaradığını deyib. AzTU-da həyata keçirilən layihələr, imtahanlarda tətbiq olunan yeniliklər, tələbələrin asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi üçün atılan addımlarla bağlı ətraflı məlumat verib:

"Yaxşı kadr yetişirəm üçün nəzəri biliklər kifayət etmir. Müasir dönyanın tələbələrinə müsbət təsdiq olunmalıdır. Biz də bu sahədə işlərimizi gücləndirmək. Universitetimizdə müasir laboratoriyalar yaradılıb, on yəni texnologiyalarlardan ibarət emalatxanalar qurulub. Burada tələbələr müxtəlif konstruksiyaların qurulmasına istirak edirlər. Universitetdə elə bir sistem yaratmaq istəyirik ki, müəllim tələbəni, sadəcə öyrətməsin, həm də ondan öyrənsin".

Səməd İskəndərli də ixtisas fənnindən imtahan verir. Kompyuter vasitəsilə yazılı imtahan verilməsinin rahatlığından, yeni olmasına baxmayaraq öhəsindən uğurla göldiklərindən danışır. Bu semestri uğurla başa çatdırıb: "İmtahanlarımızın çoxunu vermişik. Tələbələk çox maraqlıdır. AzTU-nu seydiyim üçün sevinərem. İxtisasımı sevirəm və yaxşı mütəxəssis olacağımı inanıram".

AzTU-da sadəcə elektrik və elektronika mühəndisleri yox, dron mühəndisleri də hazırlanır. Müxtəlif modellər dronlar hazırlanır emalatxanaya da baş çəkən mediatır istirakçıları burada tələbələrin işini izləmək imkani qazanıblar. Onlara məlumat verilib ki, emalatxana Türkmeniyən Aviasiya və Kosmik Tədqiqatlar şirkəti mütəxəssislerinin dəstəyi ilə yaradılıb.

Fərqli imtahan, ədalətli qiyamətləndirmə

Qış imtahan sessiyasına "qar yağdı". El arasında qar bərəkət hesab edilir. Bakı Mühəndislik Universitetinin təsəkkülərini qışda bərəkəti oldu, elə sessiya da. Qış qar, sessiya da tələbəyönümlü qərarları ilə yadda qaldı. Qeyd edək ki, BMU-da qəbul edilən tələbəyönümlü qərarları sayı öten ilin sentyabrında universiteti yeni rektor təyinatından sonra xeyli artıb. Yeni rektor Yaqub Piriyev imtahanlar başlayandan sonra tələbələrə görüşüb, həm imtahan prosesini izləyib, həm də tələbələrin prosesin təşkil ilə bağlı fikirlərini öyrənib. Tələbələr həmin görünüş noticələrini maraqla izlədiklərini deyir: "İmtahanların gedisi ilə bağlı rektörlərimiz fikirlerimizle maraqlandı. Çatışan, çatışmayan cəhətləri soruşturma, biz də dedik. Söhbət zamanı tələbələrin bilik və bacarıqlarının ədalətli və qərəsiz qiyamətləndirilməsi, hemçinin şəffaflığın təmin edilməsi üçün elindən galəni edəcəyini dedi. Rektörlərimiz xüsusi vürguladı ki, sessiya daim izlənilir, imtahanlara baxış ictimaiyyət nümayəndələri və tələbələrin valideyənləri üçün açıqdır. Ona görə də imtahanlarımızda hər hansı ədalətsizlik olacağını düşünmürük".

Bu qış sessiyası əvvəlkilərdən fərqləndi

Qış imtahan sessiyasına "qar yağdı". El arasında qar bərəkət hesab edilir. Bakı Mühəndislik Universitetinin təsəkkülərini qışda bərəkəti oldu, elə sessiya da. Qış qar, sessiya da tələbəyönümlü qərarları ilə yadda qaldı. Qeyd edək ki, BMU-da qəbul edilən tələbəyönümlü qərarları sayı öten ilin sentyabrında universiteti yeni rektor təyinatından sonra xeyli artıb. Yeni rektor Yaqub Piriyev imtahanlar başlayandan sonra tələbələrə görüşüb, həm imtahan prosesini izləyib, həm də tələbələrin prosesin təşkil ilə bağlı fikirlərini öyrənib. Tələbələr həmin görünüş noticələrini maraqla izlədiklərini deyir: "İmtahanların gedisi ilə bağlı rektörlərimiz fikirlerimizle maraqlandı. Çatışan, çatışmayan cəhətləri soruşturma, biz də dedik. Söhbət zamanı tələbələrin bilik və bacarıqlarının ədalətli və qərəsiz qiyamətləndirilməsi, hemçinin şəffaflığın təmin edilməsi üçün elindən galəni edəcəyini dedi. Rektörlərimiz xüsusi vürguladı ki, sessiya daim izlənilir, imtahanlara baxış ictimaiyyət nümayəndələri və tələbələrin valideyənləri üçün açıqdır. Ona görə də imtahanlarımızda hər hansı ədalətsizlik olacağını düşünmürük".

Səhifəni hazırladı: Ruhiyə DAŞSALAHLİ

HƏM yazılı, şifahi...

AzTU-da "Açıq qapı" günü

Yanvar ayında qapıları içti-maiyyətin üzüne təyinatlıyarak açan ali təhsil müəssisələrindən biri də Azərbaycan Texniki Universiteti (AzTU) oldu. Təhsil ocağında keçirilən imtahan prosesini müşahidə edənələr arasında tanınmış İctimaiyyət nümayəndələri, İctimai Surən üzvləri ilə yanaşı, övladı bu universitetdə təhsil alan vali-deynələr və jurnalistlər də vardi.

Universitetdə görüş

AzTU rektoru professor Vilayət Vəliyev universitetin qonaqlarına

təhsil müəssisəsinin uğurlarından və problemlərindən danış, beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi, tələbə-müəllim münasibətlərinin getdikcə istiləşdirilməsi, universitetdə müabit öyrənme mühiti yaradığını deyib. AzTU-da həyata keçirilən layihələr, imtahanlarda tətbiq olunan yeniliklər, tələbələrin asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi üçün atılan addımlarla bağlı ətraflı məlumat verib: "Yaxşı kadr yetişirəm üçün nəzəri biliklər kifayət etmir. Müasir dönyanın tələbələrinə müsbət təsdiq olunmalıdır. Biz də bu sahədə işlərimizi gücləndirmək. Universitetimizdə müasir laboratoriyalar yaradılıb, on yəni texnologiyalarlardan ibarət emalatxanalar qurulub. Burada tələbələr müxtəlif konstruksiyaların qurulmasına istirak edirlər. Universitetdə elə bir sistem yaratmaq istəyirik ki, müəllim tələbəni, sadəcə öyrətməsin, həm də ondan öyrənsin".

Görüşdə çıxış edən valideyənlər imtahanların təşkilindən razi qaldıqlarını bildirilir. Növbəti semestrde həyata keçirilməsi arzuladıqları tələklərlər də olub. İctimai Surən söđri Osman Gündüz "Açıq qapı" günümüzündə istirak edənlərə belə görür. Qiyabi təhsil alanlardan imtahan

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti

aşağıda adları çəkilən kafedralarda vakant vəzifələri tutmaq üçün müsabiqə

ELAN EDİR:

Sıra №-si	Kafedra	Vəzifə	Yer
1.	Muzeyşunaslıq kafedrası	Dosent	1
2.	Dram rejissor və səhnə plastikası kafedrası	Dosent	1
3.	Dram rejissor və səhnə plastikası kafedrası	Baş müəllim	1
4.	Estrada sənəti kafedrası	Baş müəllim	1
5.	İnsternal ifaçılıq kafedrası	Baş müəllim	1
6.	İnsternal ifaçılıq kafedrası	Baş müəllim	1
7.	İnsternal ifaçılıq kafedrası	Baş müəllim	1
8.	İnsternal ifaçılıq kafedrası	Baş müəllim	1
9.	Ədəbiyyat və dillər kafedrası	Baş müəllim	1

Müsabiqədə kafedranın profiline uyğun peşə-ixtisas hazırlığına, elmi ad və elmi dərcələrə, elmi-pedaqoji təcrübəyə malik Azərbaycan Respublikası vətəndaşları, həmçinin mövcud qanunvericiliyin tələbləri gözönəlməklə xarici ölkə vətəndaşları iştirak edə bilərlər.

Iddiaçılar müsabiqədə iştirak etmələri üçün sənədlərini Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinə göndərə bilərlər.

Ünvan: Bakı şəhəri, AZ 1065, İnşaatçılar 39

Telefon: 599-00-54 (daxili-100)

REKTORLUQ

QƏRƏBİ KASPI UNIVERSİTETİ

aşağıdakı kafedralarda kafedra müdürü vəzifələrini tutmaq üçün müsabiqə

ELAN EDİR:

Psiyologiya və sosial iş kafedrası
Tarix kafedrası
Fəlsəfə kafedrası

Qeyd olunan vəzifələri tutmaq üçün müsabiqədə yalnız mövcud əsasnamənin tələblərinə uyğun olan namizədlər iştirak edə bilərlər.

Müvafiq kafedranın profiline uyğun yüksək peşə-ixtisas hazırlığına, elmi ad və dərcəcə, (professor elmi adı və ya elmlər doktoru elmi dərcəsi olanlara üstünlük verilir) lazımi elmi-pedaqoji idarəetmə təcrübəsinə malik Azərbaycan Respublikası vətəndaşları, həmçinin müvafiq qanunvericiliyin tələbləri gözönəlməklə xarici ölkə vətəndaşları müsabiqədə iştirak edə bilərlər.

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

- icraçı prorektoranın adına erizə;
- kadrlar uqutunun şəxsi vərəqəsi;
- tərcüməyi-hal;
- ali təhsil haqqında diplomun notariat

REKTORLUQ

Şagirdlər AzMİU-nun laboratoriyalarında tədqiqata cəlb olunublar

linin təyini, elektronaqnit induksiya hadisəsinin öyrənilməsi, şüsonın sindirme əmsalının təyini, səthi gərilmə əmsalının təyini kimyə laboratoriya işlərini uğurla icra ediblər. Həmçinin şagirdlər kimyə laboratoriyasından yararlanaraq kükürd tozu və dəmir tozunun maqnitlə cəzb olunaraq ayrılmış, oksidlaşma-reduksiya reaksiyaları, elektroliz və hidroliz proseslərinin gedisiyi və başqa reaksiyaları təc-rübədən keçiriblər.

Qeyd edək ki, AzMİU-nun nəzdində Fizika-riyaziyyat tomayülli liseyin şagirdləri fizika və kimya fənlərindən qazandıqları biliqliyi laboratoriya dərslərində sınaqdən keçiriblər. Şagirdlər müəllimləri ilə birgə universitetin müasir laboratoriyalarının imkanlarından yararlanıb, faydalı təcrübələr aparıblar.

Fizika laboratoriyasında şagirdlər riyazi rəqqsə vasitəsi ilə sərvətdüsmə təc-

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Naxçıvan Dövlət Universiteti

aşağıdakı dekan və kafedralar üzrə müsabiqə

ELAN EDİR:

Dekan vəzifəsini tutmaq üçün
1. Xarici tələbələr üzrə dekanlıq

Kafedra müdürü vəzifəsini tutmaq üçün
1. Elektroenergetika mühəndisliyi kafedrası
2. Informatika kafedrası
3. Rus və Şərqi dilleri kafedrası
4. Bədən tərbiyəsi və idman kafedrası
5. Beynəlxalq münasibətlər kafedrası
6. Təmel tibb fənləri kafedrası

Kafedralar üzrə boş olan vəzifələri tutmaq üçün

1. Azərbaycan tarixi kafedrası
- professor - 1 yer, dosent - 1 yer (0,5 stat),
baş müəllim - 1 yer (0,5 stat)
2. Azərbaycan dili və ədəbiyyatı kafedrası
- dosent - 1 yer (0,5 stat)
3. Jurnalistika və xarici ölkələr ədəbiyyatı kafedrası
- baş müəllim - 1 yer (0,5 stat)
4. Elektroenergetika mühəndisliyi kafedrası
- müəllim - 1 yer (0,5 stat)
5. Elektronika və informasiya texnologiyaları kafedrası
- dosent - 1 yer, müəllim - 1 yer (0,5 stat)
6. Ümumi riyaziyyat kafedrası
- müəllim - 1 yer
7. Mühasibat və maliyyə kafedrası
- dosent - 1 yer (0,5 stat)
8. İqtisadiyyat və marketing kafedrası
- dosent - 1 yer (0,5 stat)
9. Musiqinin tarixi və nəzəriyyəsi kafedrası
- dosent - 1 yer
10. Xalq Çalğı Alətləri kafedrası
- müəllim - 1 yer
11. Təsviri incəsənət kafedrası
- dosent - 1 yer, dosent - 1 yer (0,5 stat)

12. Fənlərin tədrisi metodikası və texnologiya müəllimliyi kafedrası
- müellim - 1 yer (0,5 stat)

13. Bədən tərbiyəsi və idman kafedrası
- dosent - 1 yer (0,5 stat)

14. Coğrafiya kafedrası
- dosent - 1 yer

15. Baytarlıq təbabəti kafedrası
- dosent - 1 yer (0,5 stat)

16. Əczaçılıq və biokimya kafedrası
- baş müəllim - 1 yer (0,5 stat),
- müəllim - 1 yer (0,5 stat)

17. İngilis dili və tərcümə kafedrası
- baş müəllim - 1 yer, - müəllim - 1 yer

18. Biologiya kafedrası
- dosent - 1 yer

19. Pedaqogika və psixologiya kafedrası
- dosent - 1 yer

20. İngilis dili və metodika kafedrası
- baş müəllim - 1 yer

21. İnformatika kafedrası
- baş müəllim - 1 yer

22. Meliorasiya və ekolojiya mühəndisliyi kafedrası
- baş müəllim - 1 yer

23. Fəlsəfə və sosial iş kafedrası
- dosent - 1 yer (0,5 stat)

24. Stomatologiya kafedrası
- dosent - 1 yer (0,5 stat)

Müsabiqədə iştirak etmək üçün sənədlər bu elan qəzetdə dərc olunduğu gündən bir ay müddətində müvafiq qaydada təqdim edilə bilər.

Ünvan: Naxçıvan şəhəri, universitet şəhərciyi

Telefon: (036)545-23-66/10-01

REKTORLUQ

RAHAT, ƏLÇATAN DƏRSLİK

I cild. “Azərbaycan xalq mahnları” elektron dərsliyi

Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası artıq bir neçə illərdəki, kütüvə informasiya vasitələri ilə bir səra yeni layihələrin imzaya atıb. Belə ki, həyata keçirilən layihələrə rəhbərliyi BMA-nın rektoru, SSRİ və Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor Fərrah Bedəlbəyli və layihənin baş redaktoru, Əməkdar incəsənət xadimi, sonətüşnəşləq doktoru, professor Tariyel Məmmədov edib.

BMA-nın həyata keçirdiyi layihələrdən biri də elektron dərsliklərin hazırlanması ilə əlaqəlidir. Artıq bir neçə ilər ki, musiqi mədəniyyətinin dahi şəxsiyyətlərinin yazdırılmış kitablari elektron nöşrlər kimi geniş oxucular üçün təqdim edilir. Bunların içərisində Ü.Hacıbəylinin “Azərbaycan xalq musiqisinin əsərləri” (<http://uzeyirbook.musigi-dunya.az>), Ü.Hacıbəylinin elektron ensiklopediyası (<http://uzeyirbook.musigi-dunya.az>), “Müğəm ensiklopediyası” (<http://uzeyirbook.musigi-dunya.az>), “Müğəm ensiklopediyası” (<http://uzeyirbook.musigi-dunya.az>), Əfrasiyab Bədəlbəylinin “İzahlı monoqrafik musiqi lügəti” (<http://lugat.musigi-dunya.az>), “Azərbaycan teatr ensiklopediyası” (<http://teatrlugati.musigi-dunya.az>), “Saz məktəbi” (<http://saz.musigi-dunya.az>) və sənətələrin elektron nöşrləri xüsusiyyətlərdir.

Elektron kitablardan məlumatın əldə edilməsi, yayılması və öyrənilməsinin doğrulğunda müüm rol oynayaraq təhsil sisteminə böyük yenilik oldu. Elektron kitablardan rahatlığı və olçatlanlılıq məlumatlarını da yığıncaq saxlamamasına, tələbələrə və müəllimlərə bütünərək təqdim etməmişdir. Onlayn və ya oflayn kimi müxtəlif istifadə formalılarından asılı olmayaraq kompüter, planşet, mobil telefon vasitəsilə dərsliklərin istifadə imkanlarının, rahat axtarış sisteminin mövcudluğu, mobil elektron dərsliklərinin üstünlükleridir.

Bu işlərin mənşəti davam olaraq Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının “Azərbaycan ənənəvi musiqisi və müasir texnologiyalar” kafedrasında tədris olunan “Azərbaycan ənənəvi musiqisi” fənninin tədris programına əsasən hazırlanmışdır.

Üzeyir Hacıbəyli adına BMA-nın “Azərbaycan xalq mahnları” adlı I cild dərsliyin müəllifləri Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın “Azərbaycan ənənəvi musiqisi və müasir texnologiyalar” kafedrasının profesori, Əməkdar müəllim, sonətüşnəşləq doktoru, Cəmilə İsmayılov qızı Həsənova və sonətüşnəşləq doktoru, dosent Leyla Ramiz qızı Zöhrabovadır.

Qeyd edək ki, həqiqədən söz açdıığımız elektron nöşrlər Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın 100 illik yubileyinə həsr olunub. Bu nöşr tez bir zamanda tədris planında elektron vasitəsi kimi istifadə olunmaq əsasıdır.

Elektron kitablardan üstün xüsusiyyətlərindən biri də kitablardan vasitəsilə öyrənilmə prosesində öyrənmə təcrübəsinin artırılar interaktiv xüsusiyyətlər təqdim edilir. Multimedya elementləri, hiper-

linklər və axtarış funksiyaları tələbələrə məzmunlu dinamik şəkilde möşəglərə imkan verir, daha immersiv və fordlılaşdırılmış öyrənmə mühitini təşviq edir.

Söz açdıığımız Azərbaycan ənənəvi musiqisinin elektron dərsliyində xalq mahnlarının janrı xüsusiyyətləri, Azərbaycan xalq mahnlarının notlaşdırılması tarixi, xalq mahnalarına dair tədqiqatlar (əmək mahnları, mərasim mahnları, mösiət mahnları və tarixi mahnırlar - janrı xüsusiyyətləri, nəzəri əsasları), xalq mahnlarının möqəm əsası, xalq mahnalarının melodikası; xalq mahnlarında musiqi metro-ritmi ilə poetikanın vəhdəti, xalq mahnları bas-təkar yaradıcılığında, ənənəvi musiqidə vokal-xoreoqrafik janrlar (halay, haxışta), meyxana janrı, dini musiqi, Azərbaycanda yaşanan azsaylı xalqların musiqi folkloru haqqında mövzular öz əksini təpib. Elektron dərslikdə həmçinin hər mövzudan sonra test təpşirinqləri da təqdim olunub. Bu isə əlbəttə ki, mövzunun daha da yaxşı mənimşənilməsinə şərait yaranan vacib amillərdən.

2023-2024-cü tədris ili üçün dərsliklərin II cildinin hazırlanması, ümumilikdə isə IV cildlərin ibarət olması nəzərdə tutulub.

Beləliklə, “elektron kitablardan öz səmərliyi, interaktiv və ekoloji cəhətdən davamlı həller təkifli etməsi baxımdan təhsil sisteminin ayrılmaz hissəsinə çevrilib” - desək, yanılmayıq. Sonətüşnəşləq doktoru, professor Tariyel Məmmədov yazır: “Musiqi hazırlanımda tədris prosesinin teknikləşməsində elektron dərsliklərin tədrisə daxil edilməsi müərəqqi vasitədir. Onların çap versiyasından əsas fərqi odur ki, bu məhsullarda multimedia konteninin tələbələr tərəfindən tam həcmində istifadə imkanı reallaşdırılmışdır”.

Leyla BABAYEVA,
Bakı Musiqi Akademiyasının
“Azərbaycan ənənəvi musiqisi və müasir texnologiyalar” kafedrasının doktorantı

Etibarsız sayılır

Bakı Dövlət Universiteti tərəfindən 2016-ci ildə Məmmədov Schran Sarvan oğluna verilmiş A-104652 nömrəli bəkalavr diplomu iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan İnşaat Mühəndisləri İstifadəçi tərəfindən 1990-ci ildə Hacıyev Rüfət Əlimərdan oğluna verilmiş YB-I-123449 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Samaxı rayon Sabir qəsəbə tam orta məktəbi 2023-ci ildə bitirmiş Ağayev Forid Rəsim oğluna verilmiş E-598310 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Sörət rayon Yengicə kənd tam orta məktəbi 2015-ci ildə bitirmiş Əhmədov Rasif Rəsim oğluna verilmiş A-393588 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Samaxı rayon Ərçiman kənd ümumi orta məktəbin IX sinfini 2004-cü ildə bitirmiş Salahov Etiram İntiqam oğluna verilmiş B-091683 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərəfindən 2014-cü ildə Gözəlova (Sırınova) Elhəra Yunis qızına verilmiş A-050402 nömrəli bəkalavr diplomu iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Səbirabad rayon Yaxadəllək kənd tam orta məktəbi 1996-ci ildə bitirmiş Xəlilova Ruqiyə Şəhəbəl qızına verilmiş A-033998 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Neffçəla rayon Xilli qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 2019-ci ildə bitirmiş Abdullayev Hüseyn Amin oğluna verilmiş E-233933 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2023-cü ildə bitirmiş Əzizov Oruc oğluna verilmiş C-851428 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad rayon Yaxadəllək kənd tam orta məktəbi 2019-ci ildə bitirmiş Xəlilova Ruqiyə Şəhəbəl qızına verilmiş A-033998 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Goranboy rayon Borsunlu kənd 2 nömrəli tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş Djamilova (Şakiyeva) Raiza Məhəmməd qızına verilmiş B-566849 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Mingəçevir şəhər 11 nömrəli tam orta məktəbi 1976-ci ildə bitirmiş Vəliyev İlqar İmamlıq oğluna verilmiş A-911092 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Texniki Universiteti tərəfindən 2011-ci ildə Bayramova (Namazova) Nigar Əşref qızına verilmiş 0332580 nömrəli əmək kitabçası iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Təhsil Nazirliyi tərəfindən 2018-ci ildə Almədədov Aftandil Hacıvəli oğluna verilmiş 008357 nömrəli əmək veteranı vəsisi iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan İctimai-Siyasi Universiteti tərəfindən 2010-ci ildə Bayramova (Namazova) Nigar Əşref qızına verilmiş B-189569 nömrəli bəkalavr diplomu və diploma əlavə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər Xəzər rayon 181 nömrəli tam orta məktəbi 2004-ci ildə bitirmiş Hüseynov Bolhruz Hacıbaba oğluna verilmiş B-016633 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 282 nömrəli tam orta məktəbi 2000-ci ildə bitirmiş Əkbərova Ulduz İltifat qızına verilmiş A-364729 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Texniki Universiteti tərəfindən 2019-cu ildə Müşqəliyeva Dilarə Oktay qızına verilmiş C-033950 nömrəli bəkalavr diplomu və diploma əlavə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəki Dövlət Texniki Kolegi tərəfindən 2013-cü ildə Allahverdiyeva Günel Ədalət qızına verilmiş AA-033031 nömrəli subbəkkalavr diplomu iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Neffçəla rayon Xilli qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş İbrahimov Zeyqəm Kamil oğluna verilmiş B-133798 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Mingəçevir şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 1992-ci ildə bitirmiş Allahverdiyev Seymur Subari oğluna verilmiş 825632 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında səhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Səki şəhər 8 nömrəli bəyənləmlələm tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş Salamova Türkən Tahir qızına verilmiş B-534005 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Həvəzə kənd tam orta məktəbi 2010-cu ildə bitirmiş Hüseynzadə Elnur Vəqif oğluna verilmiş A-283116 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Sırınsu kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2014-cü ildə bitirmiş Məmmədəli (Əsədzadə) Şəhələn Qızırdıq qızına verilmiş A-453474 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında səhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbi 2019-cu ildə bitirmiş Kazımkənd Kazım Mais oğluna verilmiş E-215292 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti tərəfindən 2019-cu ildə Xaspələdov Samid Zeytun oğluna verilmiş C-038176 nömrəli bəkalavr diplomu və diploma əlavə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Əliabad qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 1995-ci ildə bitirmiş Ramazanov Zaur Nurməmməd oğluna verilmiş AO-1335 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2014-ci ildə bitirmiş Abdullayev Sevinc Zaur qızına verilmiş A-350525 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Əliabad qəsəbə 3 nömrəli tam orta məktəbi 2021-ci ildə bitirmiş Abdullayev Heydər Rövşən oğluna verilmiş E-513898 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2006-ci ildə bitirmiş Seyidov Ülvan Məmməd oğluna verilmiş A-277827 nömrəli əsas təhsil haqqında səhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisadi İstifadəçi tərəfindən 1997-ci ildə Hacıbəyova Vener Sultanovanaya verilmiş A-002418 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Xaçmaz şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbi 2021-ci ildə bitirmiş Mirzəyev Renat İlham oğluna verilmiş E-382956 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Dəşkəsan şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 2013-cü ildə bitirmiş İbrahimov Təbriz Məlik oğluna verilmiş A-259046 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 169 nömrəli tam orta məktəbi 2003-cü ildə bitirmiş Əhmədəv Zaur oğluna verilmiş A-701249 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Laçın şəhər 203 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəhərin Peşə Məktəbi tərəfindən 2013-cü ildə Abbasova Sona Abbas qızına verilmiş A-037839 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdam rayon 78 nömrəli kökünlə orta məktəbin IX sinfini 2009-cu ildə bitirmiş Abbasədova Sona Abbas qızına verilmiş A-808837 nömrəli əsas təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Biləsuvar rayon 4 nömrəli tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Qədirov Samil Tofiq oğluna verilmiş A-206424 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Goranboy rayon Başqəkurd kənd tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Quliyeva Röyalə Mehdi qızına verilmiş B-419393 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

2 nömrəli Bakı Baza Tibb Məktəbi tərəfindən 1990-ci ildə Musayeva Alya Mansim qızına verilmiş HT-I-576117 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

N.Əmirəmanov adıma Azərbaycan Dövlət Tibb İstifadəçi tərəfindən 1985-ci ildə Yaralıvə Nəhəd Məcid qızına verilmiş LB-014899 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 240 nömrəli tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş Mehtiyev Həmid oğluna verilmiş B-478542 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 240 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Həsənov Anar İlham oğluna verilmiş B-368535 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 2021-ci ildə bitirmiş Zeynalov Zəfər Azad oğluna verilmiş E-379658 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayon Təkələ kənd tam orta məktəbi 2021-ci ildə bitirmiş Babayev Ramiq Qadir oğluna verilmiş E-397833 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Collabab şəhər 1 nömrəli məktəb-liseyin IX sinfini 2009-cu ildə bitirmiş Əzizova Türkən Rəfaif qızına verilmiş 866853 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 114 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2010-cu ildə bitirmiş Məhərrəmov Elvin Mürzəbəy oğluna verilmiş B-018217 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 19 nömrəli Texniki Peşə Məktəbi tərəfindən 1993-ci ildə Quliyev Cavad Mütallim oğluna verilmiş F-002697 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdam rayon 133 nömrəli ümumi orta məktəbin IX sinfini 2001-ci ildə bitirmiş Məmmədəlova Esmira Eldar qızına verilmiş 464216 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dəmər Yolu Naqışiyat Texnikumu tərəfindən 1991-ci ildə Ələsgərov Zaur Fazıl oğluna verilmiş AB-026977 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağsu şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 1986-ci ildə bitirmiş Fərzalıyev Tehsin Musabir oğluna verilmiş AB-006600 nömrəli səhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Abşeron rayon Xurdalan şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2013-ci ildə bitirmiş Əzizli Rəyan Əkbər oğluna verilmiş A-207373 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Samaxı rayon Çuxuryurd kənd tam orta məktəbi 2001-ci ildə bitirmiş Poladova Almaz Babaqədər qızına verilmiş A-682542 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Kürdəmir rayon Qaraşaqal kənd tam orta məktəbi 2016-ci ildə bitirmiş Abdullayev Elşən Araz oğluna verilmiş A-493464 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad şəhər 5 nömrəli tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Qasimova Səlimi Mirməvət qızına verilmiş B-631057 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan rayon Qızılıqalç kənd tam orta məktəbin IX sinfini 1995-ci ildə bitirmiş Əzizliya Quliyeva (Abasova) Selime Eldar qızına verilmiş 0106 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Kürdəmir rayon Qaraşaqal kənd tam orta məktəbi 2017-ci ildə bitirmiş Abdullayev Rəşad Hacıbala oğluna verilmiş E-074276 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

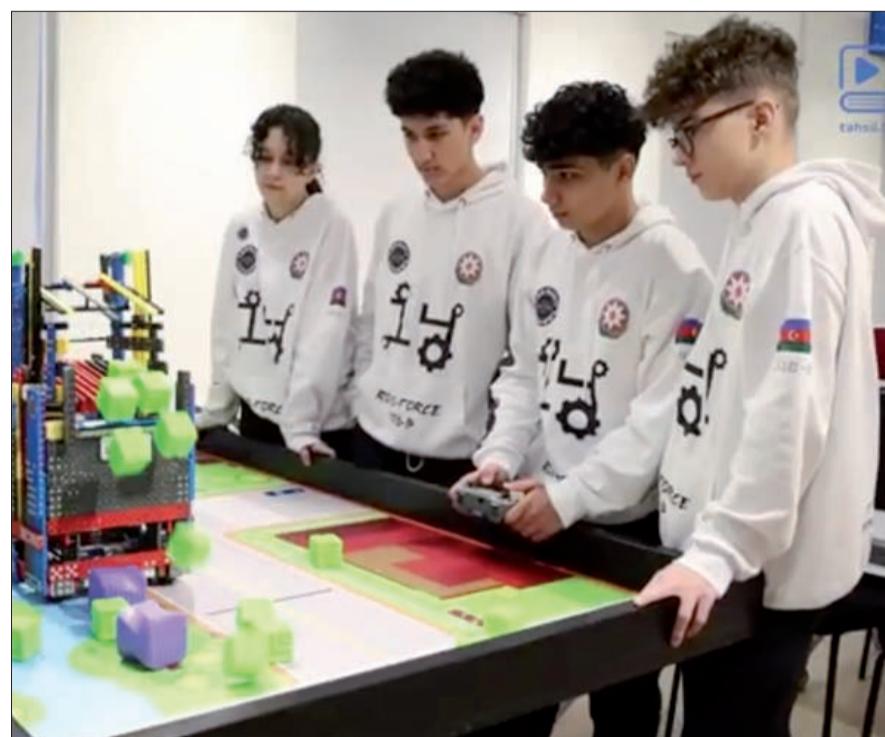
Gonca Musiqi Texnikumu tərəfindən 2002-ci ildə Hacıyeva Elnarə Xəlil qızına verilmiş AB-II-082746 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Mühəndislik Universiteti tərəfindən 2009-cu ildə Qənbərli Tahir Şahin oğluna verilmiş C-030329 nömrəli bəkalavr diplomu və diploma əlavə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Gonca Maşınçayırma Texnikumu tərəfindən 1997-ci ildə Əliyev Faik Arzumən oğluna verilmiş FT-I-114074 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər Məktəb Lisey Kompleksini 2018-ci ildə bitirmiş Reşidov Elçin Vüqar oğluna verilmiş E-146847 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Gonca Dövlət Humanitar Kollcə tərəfindən 2015-ci ildə Heyderova Gülnar Elçin qızına verilmiş AA-061580 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Əvvəli səh. 1

“Arzum bu sahə üzrə xaricdə təhsil almaqdaqır”

Erkam Məsiyev, Humanitar fənlər təmayülli məktəb-liseyin 10-cu sınıf şagirdi, “Robo Force” komandasının rəhbəri: “Mən “Robo Force” komandasının lideri, sürücüsü, mühəndisi və programçisiyam. Biz artıq 2 ildir ki, müxtəlif müsabiqələrə qatılımır. İndiya kimi STEAM Azərbaycanın dəstəyi ilə Azərbaycan, Qazaxistan, Türkiyə və Amerikada keçirilən bir çox VEX yarışlarında iştirak edib uğurlar qazanmışıq. Qatıldığımız yarışlarda “Best of Best”, “Teamwork Champion”, “Robot Skills Champion”, “Robot Skills 2nd place”, “Teamwork 2nd place”, “Build award” və “Sportsmanship” kuboklarına sahib olmuşuq. “VEX Robo-

tics Türkiye Open” yarışması boyu biz rekordlu yeniledik və birinciliklə davam etdik. Finalda isə müyyəyen şansızlıqlar yaşayaraq 2-ci yərə sahib olduq. Yenə de bu, bizim üçün böyük uğurdur və ilin yaxşı bir başlangıcıdır. Bayraqımızın yarışında dalgalanması bizim üçün qürurverici idi. Vətənə uğurla qayıdaq aile üzvlərimiz daxil olmaqla bizi güvənən, dəstəyini əsirgəməyən şəxslərin inamını doğrultmuş olduq. Yarışmada nümayiş etdirdiyimiz robotumuza kubları götürmək və qaldırmaq üçün lift mexanizmi əlavə etmişdim. Robotumuzun xüsusi vurğulamaq istediyim “intake” - qəbul hissəsidir ki, robot onun sayasında kubları götürərək ən yuxarıya qədər qaldırır. Bundan sonraq əsas hədəfimiz Azərbaycanda keçiriləcək seçim turunda qalib olub Amerikada ölkəmizi layiqincə təmsil etməkdir. Gələcəkdə arzum bu sahə

“Bayraqımızın dalgalanması qürurverici idi”

“Robo Force” komandası “VEX Robotics Türkiye Open” yarışmasında II yerə layiq görüldüb

üzrə davam edərək mexatronika sahəsinde xaricdə təhsil almaqdır”.

“Həzirki hədəfimiz dünya çempionatına lisenziya qazanmaqdır”

Aylın Məsiyeva, Humanitar fənlər təmayülli məktəb-liseyin 11-ci sınıf şagirdi: “Mən “Robo Force” komandasının mentoru olaraq fealiyyət göstərirəm. Komandamız 2 ildir bu yarışlarda iştirak edir. Komandamızın bu ilin ilk uğuru olan “VEX Robotics Türkiye Open” qalibiyətimiz barədə danişməq xoşdur və iki kubokla Vətənə qayıtmamıza çox sadıq. Yarışmada müxtəlif ölkələrdən olan 100 komanda iştirak edirdi. SAF 2023 Beynəlxalq STEAM Azərbaycan Festivalından tanış olduğumuz komandaları da orada görüb onlarla robotlarımızda olan yeniliklər haqqında müzakirələr apardıq. Finalda isə 99 bal yığaraq 10 ballıq fərgə 2-ci yera çıxdıq. Bu nəticə bizim üçün digər yarışlara hazırlaşmağa böyük motivasiyadır. Durmadan yeni yarışlara hazırlanmağa davam edirik. Hədəfimiz ölkə finalında iştirak edib uğur əldə etmək və dünyaya çempionatına lisenziya qazanmaqdır. Menim arzum gələcəkdə informasiya tohlükəsizliyi və ya

süni intellekt sahələrindən biri üzrə xaricdə təhsil almaqdır. Qazandığımız uğur münəsibətə komanda yoldaşlarını tebrik edir, uğurlarımızın daimi olmasını arzulayram”.

“Ölkəmizi layiqincə təmsil etdiyimiz üçün qürur duyuruq”

Araz Çıraqov, Seyid Cəfər Pişəvəri adıma Respublika Humanitar Fənlər Gimnaziyasının 10-cu sınıf şagirdi: “Mən “Robo Force” komandasında sürücü olaraq fealiyyət göstərirəm. 2 ildir qatıldığımız yarışmada her il yeni xəritə və yeni tapsırıqlar olur və biz de bu tapsırıqları yərini yetirəcək bir robot düzəldirik. STEAM Azərbaycanda hazırlasaraq bu ilki xəritəyə esasən turnir üçün robot hazırlırıq. Robotumuzla “Teamwork 2nd place” və “Build award” kuboklarını aldıq. “Build Award” kubokunu almağımıza sebəb robotumuzun çox funksiyalı, sürəti və ən əsası, düzgün konstruksiyaya malik olması idi. “VEX Robotics Türkiye Open” yarışması dostluq çərçivəsində keçən də, maraqlı və heyecanlı anlar yaşandı. Ali təhsili mi də bu istiqamət üzrə davam edərək mexatronika sahəsində Almaniyada təhsil almaq istəyirəm. Komandamızla

ölkəmizi layiqincə temsil etdiyimiz üçün qürur duyuruq!”.

“Daha yüksək hədəflərə nail olmaq niyyətindəyik”

Fatih Emçiyev, Seyid Cəfər Pişəvəri adıma Respublika Humanitar Fənlər Gimnaziyasının 10-cu sınıf şagirdi: “Mən “Robo Force” komandasında dizayner, mühəndis və sürücü olaraq fealiyyət göstərirəm. Biz SAF 2023 Beynəlxalq STEAM Azərbaycan Festivalından sonra dəha mükəmmələşdirmək üçün robottumu tamamilə deydi. “VEX Robotics Türkiye Open” yarışmasındaki robottumuz festivaldakindan çox fərqləndirdi. Eyni zamanda biz öz strategiyamızı dəyişməli olduğumuzdur. Biz 112 bal yığaraq qalibiyət sevincini yaşadıq. Beynəlxalq yarışmada Azərbaycanı təmsil etməyimiz və bu ilin ilk uğurunu qazanmamıza fərqli edirik! Bununla belə, daha yüksək hədəflərə nail olmaq niyyətindəyik. Mənim arzum göləcəkde biznesin idarə olunması sahəsində xaricdə təhsil almaq və yüksək səviyyəli peşkar mütəxəssis kimi ölkəmə fayda verməkdir”.

Tayvanda

Dünya təcrübəsi

Tayvan (Çin Xalq Respublikası) Asiyanın yüksək keyfiyyətli təhsil verən dövlətlərindən biri hesab olunur. Tayvan təhsili dünyada 17-ci, Asiyada isə 4-cü yerdədir. Tayvan şagirdləri 2022-ci ildə keçirilən PISA (Programme for International Student Assessment) beynəlxalq qiymətləndirmə programında yüksək nəticə nümayiş etdirirərək lider mövqədə qərarlaşmışlar. Belə ki, qiymətləndirməyə əsasən Tayvan şagirdləri 533 balla 3-cü yerə layiq görüllərlər.

STEAM

STEM/STEAM təhsilə kecid

2001-2003-cü illərdə Tayvan məktəblərində STEM tədris metodologiyasının təşviqi möqsədilə təbiət, heyat elmləri və texnologiya sahələrini geniş əhatə edən tədris planı hazırlanıb. 2014-cü ilde ölkədə 12 illik baza təhsil metoduna keçilib. 2018-ci ildə isə təbiət elmləri, texnologiya və riyaziyyat yönümlü tədris programı işlənib.

Tayvanın Təhsil Nazirliyi şagirdlərin STEM-də iştirakı və onların daqiq elmlər üzrə savadlılığının artırılması möqsədilə bir neçə defə kurikulumda islahatlar aparıb. STEM 2010-cu ilin ortalarında orta məktəb təhsil proqramları tərəfindən müümət tədris konsepsiyası kimi geniş şəkildə qəbul edilib və məktəb kurikulumunun inkişafı üçün yeni tendensiyaya çevrilib.

Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində

Erkən təhsil usaqların göləcəkdə formalasmasında çox önemli rol oynayır. STEAM təhsilinin əsas məqsədlərinə birləşdirilmiş bir uşaqların real dünyaya konteksti ilə bağlı orijinal öyrənmə təcrübəsi verməkdir.

Tayvanda erkən uşaqlıq dövründə STEAM fealiyyətləri açıqdır, yəni onlar ciddi qaydalara əməl etmirler. Müəllimlər uşaqlaşınca, uşaqın düşünəcəsi öz noticosiso gətirməyə sövq edir. Məsələn, uşaqlar blok tikmə möqsəmləri zamanı bloklarla alet və ya texnologiya kimi istifadə edirlər. Quraşdırılmışlar binaların yuxşılmasına üçün müxtəlif strategiyaları planlaşdıraraq və sinayaraq mühəndislilik bacarıqlarını inkişaf etdirirlər. Onlar elmi anlayış olaraq sınaq və səhvədən istifadə edirlər. Blokları yığıldıqda və ya bir sıraya qoyduqda, onları necə işlətmək lazım olduğunu düşünlürər, blokların hansı formalarının bir-birinə daha yaxşı uyğunlaşdığını araşdırırlar ki, bu da riyaziyyat anlayışıdır.

Elmi fealiyyətlər uşaqlara dünyada təbii hadisələrin necə işlədilərini anlamağa kömək edir. Bundan olave, təcrübə aparmاق onları müşahidə etmək, suallar verəmək, gördüklerini təsvir etmək, mümkin proqnozlar verəmək, noticeleri müqayisə etmək və öyrəndiklərinə başqlarla ilə bölüşmək kimi bacarıqları inkişaf etdirməyə kömək edir. Tayvanlı mütexəssislər hesab edir ki, STEAM-də on böyük yanlış fikir texnologiyannı yalnız kompüter və ya planşet kimi elektronikanın istifadəsinini əhatə etməsidir. Elektronika texnologiyannı bir hissəsidir, lakin texnologiyannı birləşdirmək üçün sınıfdə ekran və xələfələr lazımdır. Texnologiya sadəcə olaraq “alətlər” üçün gözəl bir sözdür. Bu səbəbdən məktəbəqədər uşaqlar sədən əlatlarından - yazılım üçün kərandaş, kəsmək üçün qayçı və obyekto yaxından baxmaq üçün böyüdücü şüşələrdən istifadə edirlər.

Ümumtəhsil məktəblərində

Tayvanda şagirdlərin STEAM potensialı hərtərəfi və çoxşaxəli məktəb sistemi vasitəsilə qurulur. Məktəb kurikulumunda təbiət elmləri, riyaziyyat, texnologiya sahələri təsviq edilir.

Ümumtəhsil məktəblərində şagirdlər özlərinin biliklərini araşdırıb və düşünmə qabiliyyətlərini tətbiq etmek imkanları yaranıb. Şagirdlər qurulmuş sahələrdən asılı olaraq eynəklərə şəhəldə LEGO, Robototexnika, Lego Robotics, programlaşdırma, Minecraft və kodlaşdırma, 3D çap, dizayn düşüncəsi, kodlaşdırma və s. proqramlara yiyələnirlər. Bele məktəblərdən biri 7-ci sınıfın 12-ci sınıfə qədər şagirdləri əhatə edən Si Yuan Liseyidir. Lisey Tayvanda STEAM təhsili vərən qabaqcıl məktəblərdən biridir. Məktəb müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuş dörd xüsusi sınıf otagiña malikdir. Fugui İbtidai məktəbi, Puli Junior Liseyi və Huiven Liseyi şagirdlərinə nisbətən erkən STEAM təhsili verir. Bu məktəblərin şagirdləri müxtəlif yeri və beynəlxalq müsabiqələrde STEAM barələrini nümayis etdirərək qalib olurlar.

Tayvanda özəl beynəlxalq məktəblər do fealiyyət göstərir. Məktəblərdə STEAM metodikası ibtidai sınıfdan tədris olunmağa başlayır.

Tayvanda dövlət və özəl məktəblər üçün məktəbden sonra proqramlar, eləcə də assosiasiyalar mövcudur. Bu proqramlar 3-16 yaş arası müxtəlif yaş qruplarında uyğun fealiyyətlər yaratmaq üçün getdiqən genişləndirilmiş xüsusi seminar və təcrübələrdən istifadə edir. Burada kompüter laboratoriyaları, LEGO Robotics, Oyun strategiyali riyaziyyat, Multimedia animasiyası, VEX IQ Robot, 3D Çap, Kod sehrbazları, Genç ixtiraçılar, Moda texnologiyası, Minecraft World Building və MOD kodlaşdırması, Roblox yaradılması və kodlaşdırma kimi kurslar mövcuddur.

Ali təhsildə

Tayvanda fealiyyət göstərən ali təhsil müəssisələri dönyanın on yaxşı universitetlərinin reytinq sırasında yer alır. 2024-cü il üzrə “Times Higher Education” dönyə universitetləri reytinqinə esasen Tayvanın top - 10 on yaxşı universiteti bunlardır: Tayvan Milli Universiteti, Tayvan Çin Tibb Universiteti, Tayvan Asiya Universiteti, Tayvan Milli Elm və Texnologiya Universiteti (Taiwan Tech), Tsing Hua Milli Universiteti, Yang Ming Chiao Tung Milli Universiteti, Taypeh Tibb Universiteti, Cheng Kung Milli Universiteti (NCKU), Tayvan Normal Milli Universiteti və Yunlin Milli Elm və Texnologiya Universiteti.

Sadalanın universitetlərinin əksəriyyəti STEAM sahələr üzrə ixitsəlşmiş on yaxşı ali məktəblərdən hesab edilir. Bu ali məktəblər biotexnologiya və tətbiqi mikrobiologiya, hücreyi biologiyası, kimya mühəndisliyi, riyaziyyat, kompüter elmləri, elektrik və elektronika mühəndisliyi, nanoelmlər və nanotexnologiya, neyroelmlər, onkologiya, optika, immunologiya, əczəciyi və toksikologiya, radio- logiya, gəoelmlər, mehanika elmlər, aviasiya, tozlu enerji və yanacaq, gəoelmlər, mehanika mühəndisliyi, beynəlxalq iqtisadiyyat, eləcə də digər sahələr üzrə ixitsəlşmiş mütexəssis və alimlər yetişdir. Ali məktəblərin kampuslarının çoxlu sayıda tədqiqat institutları və laboratoriyalar fealiyyət göstərir.

Elmi və texniki təhsilin əhəmiyyətinə görə Tayvan dönyada böyük güclə malikdir. Son illərdə Tayvanın dizayn komandaları tez-tez beynəlxalq dizayn mükafatlarını qazanmışlar. Tayvanın dizayn təhsil sistemindən nailiyyətlərinin global miqyasda tanınması və təhsil islahatları uzunmüddətli iqtisadi artımını və rifahını yaxşılaşdırmaq isteyən digər inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün nümunə olub.

Səhifəni hazırladı: Lamiya ƏLİMƏRDANOVA